

STADSBYGGNADS
KONTORET

Planavdelningen
Karl Gylje
Tfn 08-508 273 57

DOKID: _____

PLANSAMRÅD

2009-05-14

ANK TILL NORRMALMS
STADSDELSFÖRVALTNING

2009 -05- 2 0

Dnr

Till
Remissinstanser enligt lista
Sakägare m.fl.
Stadsbyggnadsnämndens ledamöter
och ersättare

**Inbjudan till samråd om förslag till detaljplan för Norrmalm 3:41, Södra
Blasieholmshamnen 11 i stadsdelen Norrmalm, S-Dp 2006-09471-54**

Stadsbyggnadsnämnden beslutade uppdra åt kontoret att påbörja ett planarbete för Strömkajen den 17 augusti 2006. Stadsbyggnadskontoret har nu upprättat ett detaljplaneförslag som innebär att bekräfta befintliga byggnaders byggrätter, tydliggöra ansvarsgränser mellan olika parter för att en modernisering av kajens funktioner, öka ytor för vistelse samt tillgängliggöra Strömkajen.

För utbyte av information och synpunkter inbjudes härmed till samråd enligt 5 kap 20 § PBL (Plan- och bygglagen).

Samrådsmöte genom ”öppet hus” kommer att hållas den 8 juni kl 16 till 19 i Nationalmuseum.

Planförslaget visas under tiden den 25 maj till den 31 augusti i FYRKANTEN i Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4 under husets ordinarie öppettider. Kopior av handlingarna kan erhållas mot avgift på Stadsbyggnadsexpeditionen i Tekniska Nämndhuset, måndag - onsdag 9.00 – 16.00, torsdag 9.00 – 18.30, fredag 10.00 - 15.00 (ändrade tider kan förekomma). Planförslaget visas även i på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/sbk

Eventuella synpunkter på planförslaget lämnas skriftligen och ska senast den 31 augusti 2009 ha inkommit till:

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm

Karl Gylje

Information om behandling av personuppgifter (se sista sidan)

Bilagor (endast till remissinstanser): Plankarta med bestämmelser
Planbeskrivning
Genomförandebeskrivning
Gestaltningprogram

Sändlista

Länsstyrelsen i Stockholm, Planavdelningen
Lantmäterimyndigheten i Stockholms kommun
Hyresgästföreningen, Region Stockholm
Exploateringskontoret
Fastighetskontoret
Miljöförvaltningen
Norrmalms stadsdelsförvaltning
Trafikkontoret
Stockholm Vatten AB
Fortum Distribution AB
AB Fortum Värme
Storstockholms Brandförsvär
Stadsbyggnadsnämndens handikappråd
Vägverket, Region Stockholm
Sakägare enligt fastighetsförteckning

AB Storstockholms Lokaltrafik
Skönhetsrådet
Stockholm Business Region
Stockholms Hamnar AB
Stockholms Stads Parkerings AB
Stockholms Stadsmuseum
Stokab
Skanova

Stadsbyggnadsroteln, Stadshuset
Namnberedningen
Stadsmättningsavdelningen, Geodatasektionen
Stadsmättningsavdelningen, ärendeansvarig grundkarta
Stadsbyggnadsexpeditionen
Receptionen i Tekniska Nämndhuset

Information om behandling av personuppgifter

De uppgifter du lämnar till stadsbyggnadskontoret registreras för administration och uppföljning. Personuppgifter behandlas enligt reglerna i personuppgiftslagen (PuL). Handlingar och e-post som inkommer till stadsbyggnadskontoret blir allmänna handlingar och kan komma att lämnas ut enligt offentlighetsprincipen. Uppgifterna kan komma att läggas ut på vår webbplats.

Stadsbyggnadsnämnden är personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter. Stadsbyggnadsnämnden är skyldig att till var och en som skriftligen ansöker om det, en gång per kalenderår, lämna besked om vilka personuppgifter om denne som behandlas. För eventuell rättelse av felaktiga uppgifter kontakta stadsbyggnadskontoret.

STADSBYGGNADS KONTORET

Planavdelningen
Karl Gylje
Tfn 08-508 273 57

PLANBESKRIVNING

2009-05-14

1(5)

S-Dp 2006-09471-54

Förslag

Detaljplan för
Norrmalm 3:41
i stadsdelen Norrmalm
i Stockholm
S-Dp 2006-09471-54

HANDLINGAR

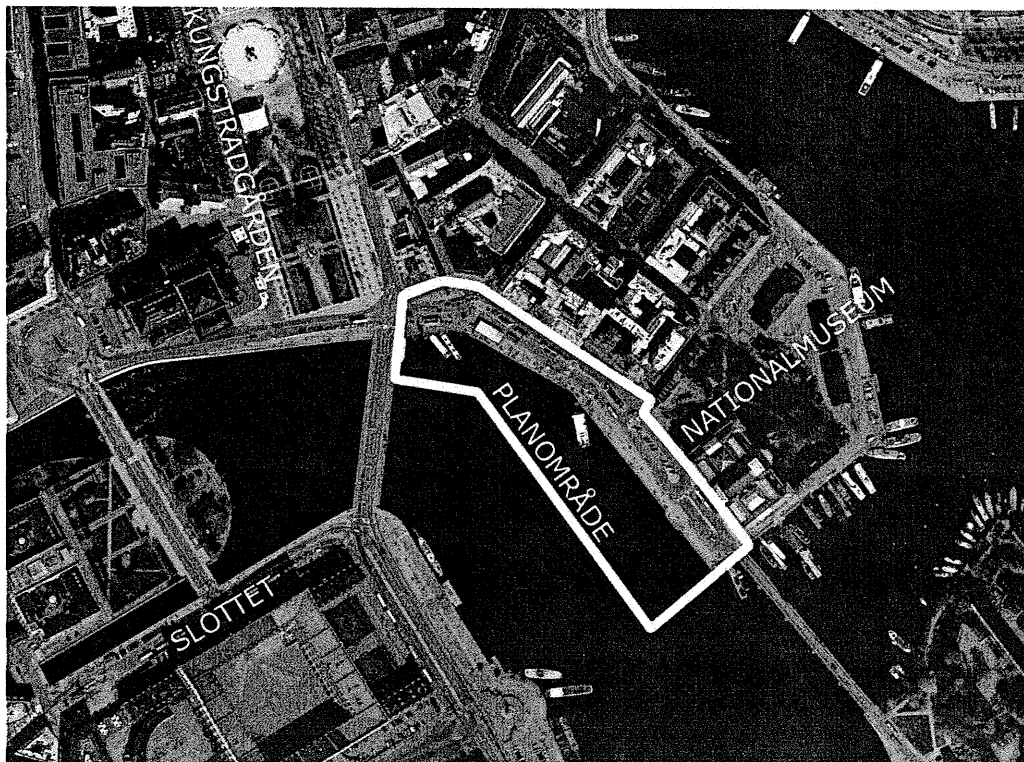
Planen består av plankarta med bestämmelser. Till planen hör denna planbeskrivning, genomförandebeskrivning samt ett gestaltungsprogram.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Planens syfte är att bekräfta befintliga byggnaders byggrätter, tydliggöra ansvarsgränser mellan olika parter för en modernisering av kajens funktioner, öka ytor för vistelse samt tillgängliggöra Strömkajen.

Planområde och Markägoförhållanden

Planområdet innefattar del av vattnet i Norrström och Strömkajen. Berörda fastigheter är Norrmalm 3:41 och 3:42 vilka ägs av staden. Norrmalm 3:41 förvaltas av Stockholm Hamnar AB

Planområdet

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Pågående detaljplan för Strömkajen

Stadsbyggnadsnämnden beslutade uppdra åt kontoret att påbörja ett planarbete för Strömkajen den 17 augusti 2006 (§ 7 dnr: 2006-09471-54). Planen omfattade både en sänkning och teknisk upprustning av kajen samt ett förslag till en ny gestaltning. För att påskynda genomförandet delades planen i två, en för teknik och sänkning av kajen och en för nya byggrätter och gestaltning av marken.

Den första planen, för teknik och sänkning av kaj, vann laga kraft den 8 januari 2009. Arbetena med kajen kommer att påbörjas vintern 2009. Denna plan, för byggrätter och gestaltning, innefattar även den tidigare planen och vid ett antagande kommer den första planen att släckas ut.

Befintlig detaljplan

För Strömkajen gäller plan PL 7902, laga kraft den 22 januari 1981 samt detaljplan 2008-04608-54, laga kraft den 8 januari 2009. Planerna innehåller gatumark, hamnverksamhet med krav om tillgänglighet för allmän gångtrafik, en reglerad trapp nedanför Nationalmuseum samt öppet vattenområde. En tunnelbanetunnel med tillhörande restriktioner finns i kanten av planområdet. Hamnområdet omfattas inte av strandskydd.

Riksintresse

Stadens front mot vattnet är av riksintresse för kulturminnesvärden och angöringstrappen till Nationalmuseum är av stort värde, då museet är ett statligt byggnadsminne. Planområdet omfattas inte av riksintresset 'Stockholms hamnar' för sjöfarten.

Kulturhistoriska värden

Planområdet ligger inom fornlämningsområde 103, där lämningar från medeltiden och 1600-talet kan finnas. En arkeologisk förundersökning har ägt rum i mars 2006. Vid undersökningen konstaterades att stora delar av den ursprungliga botten närmast kajen överlagrades av en fyllning av varierande art (kalk och tegelbitar, träflis m.m.) sedan området tidigare använts som avstjälpningsplats samt att delar av undersökningsområdet varit föremål för muddringsarbeten. Inga fasta fornlämningar hittades. Länsstyrelsen har bedömt att arbetena med sänkning och utbyggnad av kajen inte kommer att skada några eventuella arkeologiska lämningar, att det inte föreligger behov av arkeologisk åtgärd och därför lämnat tillstånd till övertäckning av fornlämningen.

Behovsbedömning

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL 5 kap 18§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras.

Planförslaget strider inte mot gällande översiktplan. Planförslaget bedöms heller inte strida mot några andra kommunala eller nationella riktlinjer, lagar eller förordningar. Planförslaget berör inte område av nationell, gemenskaps- eller internationell skyddsstatus. Den planerade verksamheten bedöms inte medföra väsentlig påverkan på miljö, kulturarv eller människors hälsa.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Befintlig kaj

Strömkajen byggdes i slutet av 1860-talet, samtidigt med de övriga kajerna längs Norrström. Den är en 345 meter lång murkaj av ett frontskift av huggen sten och innanför av ordnad sten uppburen av träpålar stående på en trärustbädd. Landhöjning, vilket varit ca 0,5 meter sedan 1860-talet, har blottat grundläggningen och som orsakat rötangrepp och därigenom skadat träpelarna och sättningar i kajytan har uppstått. Delar av kajen förstärktes 1924, med en betongplatta med mot- och undergjutning med betong vilka idag är i mycket dåligt skick. De mycket höga kajerna medför även en brant och otillgänglig ombordstigning på båtar varför byggandet av en ny kaj är nödvändigt.

En geotekniska utredning visar att sjöbotten består av sand och friktionsmaterial i block ned till 2-13 meter och därunder berg.

Miljödom för vattenverksamhet

Gällande plan medger att befintligt vattenområde ändras och miljödom för vattenverksamhet har erhållits i enlighet med gällande detaljplan. Arbeten som behöver utföras i vatten är rensning av botten inför installation av spont, gjutning av krönbalk på spontkrön samt om det förekommer ytligt berg en eventuell betonggjutning. Ingen grävning eller sprängning av bottensediment kommer att behövas.

Planförslaget

Förslaget till ny kaj innebär att man pålar en ny kajlinje ca två meter utanför den befintliga. Mellan den nya pålningen och den gamla kajskoningen förlägger man ny teknik såsom el, vatten samt sopsug för båtarna. Dessa görs tillgängliga för båtarna genom sk teknikbänkar som kan nyttjas som sitttor. Kajen kommer även att sänkas ca 0,5 meter, jämfört med nuvarande kaj.

Kajkantens lägre nivå gör att hela kajplanet fram till gatan måste disponeras om. På kajplanet anläggs två tydliga gångstråk, ett längs gatan och ett längs kajkanten. Ytorna blir mer generösa för alla som rör sig längs kajen eller väntar på båtarna. Kajen beläggs med gedigna material med ett golv av smågatsten och i gångstråk av slätare granithällar. Utformningen är i alla delar tillgänglig för personer med rörelsehinder och medger att mindre fordon kan ta sig ner på kajen för leveranser till båtarna.

Stallgatans antal körfält behålls men linjeföringen ändras och refuger byggs om för att underlätta trafikanternas rörelsemönster och orientering. Utrymmet för cyklister och fotgängare breddas utan att göra intrång på bilisternas framkomlighet. Södra Blasieholmshamnen, gatan längs Strömkajen, minskas i bredd och kajens ytor utökas till förmån för flanörer och för resande med båtarna på bredare gångbanor. Cyklister samsas med övriga fordon i gatan. Längs gatan finns angörings-, parkerings- och busshållplatser. Antalet parkeringsplatser blir färre vilket kompenseras av ett planerat parkeringshus under mark vid Hovslagargatan.

Vy från Strömbrons norra fäste mot Grand hotell.

De två befintliga byggnaderna för Strömmabolaget och Waxholmsbolaget rivs och tre nya byggnader uppförs längs kajen. Byggnaderna samlar de funktioner som är nödvändiga på platsen såsom biljettförsäljning, vänthall, varulager, försäljning och toaletter som annars riskerar att spridas över ett större område och ge ett splittrat uttryck. De nya terminalbyggnaderna är något förskjutna i förhållande till dagens befintliga placering för att underlätta för gångstråk och köbildningar till försäljning samt att bibehålla siktlinjer från närliggande gator ner mot Saltsjön. En tredje byggnad, innehållande varulager, miljöstation, kaffeförsäljning och utsiktstrappa placeras lite längre ut på kajen för att skapa bästa logistik till och från båtarna. Gestaltningen av byggnaderna bygger dels på funktionskrav dels på viljan att ge ett modernt intryck för att på ett självständigt vis samspela och vara ett bidrag till den högklassiga arkitektur som Blaiseholmen uppvisar.

Planbestämmelser

Det öppna vattenområdet får användningsbestämmelsen 'W – öppet vattenområde'. Området där Strömma kanalbolag anlöper sina bryggor får användningsbestämmelsen 'W1 – öppet vattenområde med bryggor'. Kajområdet upp till kanten för gångbana får användningsbestämmelsen 'V- hamnverksamhet' och övriga delar inom planen får användningsbestämmelsen 'GATA – Fordons-, gång och cykeltrafik'.

Hela planen omfattas av det bifogade gestaltungsprogrammet genom utformningsbestämmelsen 'Byggnader och markens utförande ska följa illustrationer i utarbetat gestaltungsprogram'. Gestaltungsprogrammets syfte är att säkerställa att detaljplanens intentioner så att Strömkajens utformning kommer att följas och över tiden hålla en hög kvalitet. Programmet skall vara styrande vid utformning, möblering, skyltning och verksamheter på och i anslutning till kajen. Uppfyllande av de utformningskrav som anges i programmet skall redovisas vid bygglovsansökan, upplåtelse- och annan tillståndsansökan.

Byggrätternas funktion är begränsade till hamnverksamhet. Deras utformning styrs enligt gestaltungsprogrammet och deras höjd och utbredning enligt plankartan.

Trappa nedanför Nationalmuseum ska flyttas ut och återuppföras i befintlig utformning och karaktär vilket regleras genom gestaltungsprogrammet samt utformningsbestämmelse 'n2 – trapp ska anordnas'.

Längs hela kajen, inom kvartersmarken 'V – Hamnverksamhet', ska marken vara tillgänglig för allmän gångtrafik, 'x'.

Inom planområdet finns ett reservat för tunnelbanetraffic. Områdets skyddas genom begränsningar av lägsta nivåer för schaktning, pålning, borring eller andra ingrepp.

Tillgänglighet

Utförning för tillgänglighet görs enligt riktlinjer i "Stockholm - en stad för alla" (juni 2008), men med viss anpassning till förutsättningarna på denna specifika plats. Gångytor får en beläggning av släta granithällar och i vissa fall kan sågad granitsten användas. Skillnader i markmaterial anger riktningar och ledning. Stråk och trappsteg utförs av ljusare sten som kontrasterar mot den mörkare gatstenen. Övergångsställen och busshållplatser utförs enligt stadens standard. Byggnader skall vara tillgängliga och sakna trappsteg. Tillgängligheten till båtarna förbättras i och med att kajen sänks. Däremot minskas tillgängligheten i vissa delar på kajen där trappor och trappsteg måste ta upp nivåskillnader. Ledräcken placeras i trappor och ramper. Ledräcken placeras dock sparsamt för att inte hindra flödet längs kajen.

Konsekvenser av planförslaget

Planen medger att man fortsätter den påbörjade utvecklingen av Strömkajen, att kajens konstruktion säkras, att platsen görs tillgänglig och att existerande funktioner säkras genom byggrätter. Platsen ordnas utifrån de krav och behov som finns men med stort fokus på att göra platsen tillgänglig för alla, att skapa större ytor för passerade och väntande på båtarna samt att platsen ska i sin gestaltning bidra med ett modernt men respektfullt tillskott i stadsbilden.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Genomförandetiden är 5 år.

MEDVERKANDE

Planbeskrivningen har upprättats av Stadsbyggnadskontoret.

Arne Fredlund

Tomas Enqvist

Karl Gylje

STADSBYGGNADS KONTORET

Planavdelningen
Karl Gylje
Tfn 08-508 273 57

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING 1(2)

2009-05-14

S-Dp 2006-09471-54

Förslag

Detaljplan för
Norrmalm 3:41
i stadsdelen Norrmalm
i Stockholm
S-Dp 2006-09471-54

HANDLINGAR

Planen består av plankarta med bestämmelser. Till planen hör planbeskrivning, genomförandebeskrivning samt ett gestaltungsprogram.

BAKGRUND

Den befintliga Strömkajen byggdes i slutet av 1860. Landhöjningen har gjort kajerna mycket höga, vilket medför brant och otillgänglig ombordstigning, samt att hotar kajens stabilitet då träkonstruktionen är angripen av röta utmed hela sträckan varför byggandet av en ny kaj är nödvändigt. Planen reglerar befintliga byggnader med nya bygggrätter samt nya ansvarsgränser i enlighet med föreslagen utformning anvisat i ett separat gestaltungsprogram.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Tidsplan

Planen bedrivs med normalt planförfarande utan program.

StartPM	2006-08-17
Samråd	hösten 2009
Antagande	hösten 2009
Bygglov	våren 2010
Uppförande	vinerhalvåret 2010-2011

Ansvarsfördelning

Stadsbyggnadskontoret upprättar detaljplaner och svarar för myndighetsutövning vid granskning av bygglov samt byggnämnan. Stockholms Hamnar AB ansvarar för genomförande och uppförande av anläggningar.

Genomförandetid

Genomförandetid är 5 år från att planen vunnit laga kraft.

FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR

Någon fastighetsplan bedöms ej vara nödvändig för att genomföra detaljplanen. Planområdet ligger inom fastigheterna Norrmalm 3:41 och 3:42. Bägge ägs av Stockholm stad men kajområdet inom Norrmalm 3:41 arrenderas ut och förvaltas av Stockholms Hamnar AB.

Behovet av nya fastigheter för de tillkommande byggrätter ska utredas till utställningsförslaget.

Servitut mm

Rätt till tunnel för tunnelbana säkerställs genom servitut, t-område på plankartan.

Rätt till underjordiska ledningar säkerställs genom servitut eller ledningsrätt, u-område på plankartan.

EKONOMISKA FRÅGOR

Byggherren bekostar framtagandet av detaljplan enligt planavtal samt uppför anläggningar inom kvartermark. Stadens bekostar uppförandet av anläggningar på allmän platsmark.

TEKNISKA FRÅGOR

Närboende och verksamhetsutövare i omgivningen kommer under korta tider att drabbas av ljudnivåer som överskrider riktvärden för byggbuller. Stockholms Hamnar AB ska via sin entreprenör vidta försiktighetsåtgärder och använda vibrator med medelhög ljudnivå och endast bedriva bulleralstrande spontningsarbete under dagtid.

Vissa av Nationalmuseums museala samlingar är särskilt vibrationskänsliga, liksom byggnadens fresker. Stockholms Hamnar AB kommer före arbetet med renovering av kajen att;

- besiktiga byggnader/anläggningar inom riskområdet, bla Nationalmuseum
- utföra vibrationsdämpning på känslig utrustning/egendom
- utföra kontrollmätning av vibrationer i byggnader inom riskområdet.

Svenska Handelsbanken AB har ett kylvattenintag (två sjövattpumpar) som är beläget i kajen och ett utloppsrör som sträcker sig ut i vatten ca 4 m. Servitutsavtal mellan staden och Svenska Handelsbanken AB möjliggörs genom bestämmelsen 'u- marken ska vara tillgänglig för underjordiska ledningar'. Anläggningen ska kunna vara i drift under renovering av kajen.

Behovet av ledningsrätt för skorsten för sopsug ska utredas till utställningsförslaget.

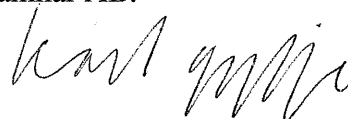
MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

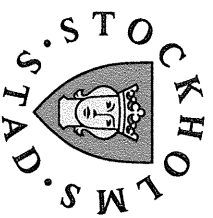
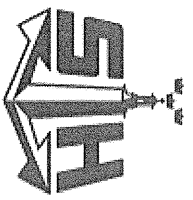
Genomförandebeskrivningen har upprättats av Stadsbyggnadskontoret i samverkan med Exploateringskontoret samt Stockholms Hamnar AB.

Arne Fredlund

Tomas Enqvist

Karl Gylje

STRÖMKAJEN

GESTALTNINGSPROGRAM

STOCKHOLMS HAMNAR

VERSION 2009-05-20

Gestaltningssprogrammet är framtaget av de nämnder och förvaltningar inom staden som har rådgivande och/eller beslutande roll över Strömkajen med bistånd av utomstående arkitekter:

Stadsbyggnadskontoret	Karl Gylje
Trafikkontoret	Britt-Marie Salmén
Stockholms Hamnar	Iréne Lindbäck
Exploateringskontoret	Koki Hjelmsström
Landskapsarkitekt	Grontmij landskaparkitekter: Christina Sellberg, Tora Bärnarp, Martin Palmiund, Johanna Rydberg
Arkitekt	Marge Arkitekter: Pye Aurell Ehrström, Katarina Grundsell, Louise Masreliez, Susanne Ramel

INNEHÅLL

INLEDNING.....	4
Syfte	
FÖRSLAG.....	6
MATERIAL OCH MÖBLER.....	10
Markmaterial	
Murar	
Möbler och utrustning	
BYGGNADER.....	18
KAJ OCH BRYGGOR.....	20

INLEDNING

Strömkajen är med sitt centrala läge och utsikten över vattnet mot Gamla stan och Stockholms slott en av Stockholms mest populära platser. Härifrån utgår både Waxholmsbolagets skärgårdsbåtar och Strömma Kanalbolagets sightseeingbåtar och kajen är ofta fylld av väntande människor som skall resa med båtarna. Kajen är även ett populärt promenadstråk ut till Skeppsholmen och dess museer. Platsen är dock inte utformad för den ökande mängden människor vilket gjort att platsen uppfattas som trång och rörig, framförallt vid Stallgatan. Strömkajen är även i starkt behov av en renovering då landhöjningen gjort att kajens trappor kommit under vattenlinjen (vid lågvatten) vilket innebär att trärustbädden och dess pelare angripits av röta med sättningar i kajen som följd. Även kajens granitstenar är kraftigt slitna då man gjort hål i dem för pollare, räckesinfästningar, ringar samt att stenar blivit påkörda och spruckit. Landhöjningen har även gjort att kajen blivit hög och därmed svårtillgänglig för ombordstigning på båtarna. Stockholms hamnar AB har därför för avsikt att göra en ombyggnad av Strömkajen. Stockholm stads förvaltningar har deltagit i arbetet med detaljplan och detta gestaltningsprogram.

SYFTE

Gestaltningssprogram för Strömkajen ingår som en del i detaljplanen för Strömkajen; Omgestaltung av Blasieholmshamnen S-Dp 2006-09471-54. Arbeten med att ta fram olika utredningar har skett mellan åren 2004 och 2009. Ombyggnaden av kajen planeras ske i fyra etapper mellan 2009 och 2013.

Gestaltningssprogrammets syfte är att säkerställa att detaljplanens intentioner med Strömkajens utformning kommer att följas och hålla en hög kvalitet. Programmet skall vara styrande vid utformning, möblering, skyltning och verksamheter på och i anslutning till kajen. Uppfyllande av de utformningskrav som anges i programmet skall redovisas vid bygglovsansökan, upplåtelse- och annan tillståndsansökan.

Staden har tagit fram en belysningsplan, projektet "Nattljus" daterad 2007-02-14, där bl a Blasieholmen ingår. Denna plan reglerar belysning av gatorna i området samt ljussättning av Grand Hôtel och Nationalmuseum med flera byggnader. Gestaltningssprogrammet för Strömkajen överensstämmer med belysningsplanen.

Gestaltningssprogram är framtaget av representanter från Stockholm Hamnar AB, Stadsbyggnadskontoret, Trafikkontoret, Exploateringskontoret med hjälp av utomstående arkitekter.

Bildmontage: Strömkajen efter ombyggnad med nya byggnader

FÖRSLAG

Förslaget till ny kaj innebär att man på lämnar en ny kajlinje ca två meter utanför den befintliga. Mellan den nya pålningen och den gamla kajskonungen förlägger man ny teknik såsom el, vatten samt sopsug för båtarna. Dessa görs tillgängliga för båtarna genom sk teknikkänkar som kan nyttjas som sittplatser. Den nya pålningen hindrar även Norrströms vågor att gräva sig in under rustbådden och ytterligare försvaga den. Kajen kommer även att sänkas ca 0,5 meter, jämfört med nuvarande kaj.

Kajkantens lägre nivå gör att hela kajplanet fram till gatan måste disponeras om. På kajplanet anläggs två tydliga gångstråk, ett längs gatan och ett längs kajkanten. Dessa knyts samman med tvärgående stråk. Nedanför Nationalmuseum tas höjdskillnaden mellan gata och kaj upp med långsgående breda gradgångsteg. Delen närmast Strömbron utformas med ett tydligt trappmotiv som tar upp skillnaden med mur, trappa och ramp. Ytorna blir mer generösa för alla som rör sig i korsningen och som väntar på båtarna. Där nivåskillnaden är mindre, ytan mellan Waxholmsbolagets nuvarande byggnad och Nationalmuseum, tas den upp med lutningar.

Kajen beläggs med gedigna material, ett golv av smågatssten och gångstråk av slätare granithällar. Utformningen är tillgänglig för personer med rörelsehinder och medger att mindre fordon kan ta sig ner på kajen för leveranser till båtarna.

Vid Stallgatan behåller gatan antalet körfält men linjeföringen ändras och refuger byggs om för att underlätta trafikanternas rörelsemönster och orientering. Utrymmet för cyklister och fotgängare

breddas utan att göra intrång på bilisternas framkomlighet. Södra Blasieholmshamnen, gatan längs Strömkajen, minskas i bredd och kajens ytor utökas till förmån för flanörer och för resande med båtarna på bredare gångbanor. Cyklister samsas med övriga fordon i gatan. Längs gatan finns angörings-, parkerings- och busshållplatser. Antalet parkeringsplatser blir färre vilket kompenseras av ett planerat parkeringshus under mark vid Hovslagsgatan.

De två befintliga byggnaderna för Strömmabolaget och Waxholmsbolaget rivs och tre nya byggnader uppförs längs kajen. Byggnaderna samlar de funktioner som är nödvändiga på platsen såsom biljettförsäljning, vänthall, varulager, försäljning och toaletter som annars riskerar att spridas över ett större område och ge ett splittrat uttryck. De nya terminalbyggnaderna är något förskjutna i förhållande till befintlig placering för att underlätta för gångstråk och köbildningar samt att bibehålla siktlinjer från närliggande gator ner mot Saltsjön. En tredje byggnad, innehållande varulager, miljöstation, kaffeförsäljning och utsiktstrappa placeras lite längre ut på kajen för att skapa bästa logistik till och från båtarna. Gestaltningen av byggnaderna bygger dels på funktionskrav dels på viljan att ge ett modernt intryck för att på ett självständigt vis samspela med och vara ett bidrag till den högklassiga arkitektur som Blasieholmshamnen uppvisar. Byggnader på kajen behandlas mer som möbler än som byggnader och ges en egen utformning och skala som underordnar sig den äldre bebyggelsen som utgör kajens fond.

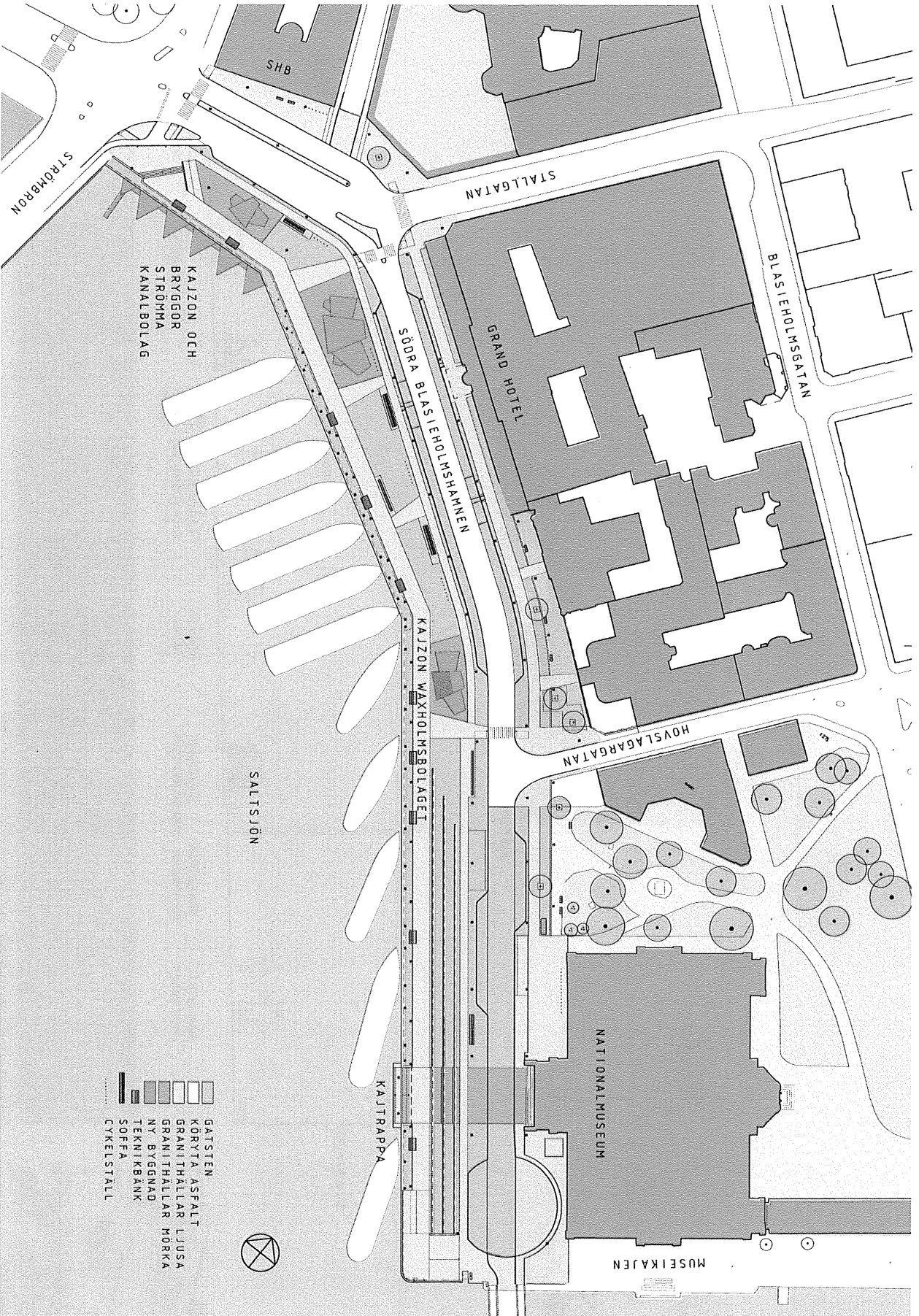
Tillgänglighet

Utformning för tillgänglighet görs enligt riktlinjer i "Stockholm - en stad för alla" (juni 2008), men med viss anpassning till förutsättningarna på denna specifika plats. Gångytor får en beläggning av släta granithällar och i vissa fall kan sågad granitsten användas. Skillnader i markmaterial anger riktningar och ledning. Stråk och trappsteg utförs av ljusare sten som kontrasterar mot den mörkare gatstenen. Övergångsställen och busshållplatser utförs enligt stadens standard. Byggnader skall vara tillgängliga och sakna trappsteg. Tillgängligheten till båtarna förbättras i och med att kajen sänks. Där mot minskas tillgängligheten i vissa delar på kajen där trappor och trappsteg måste ta upp nivåskillnader. Ledräcken placeras i trappor och ramper. Ledräcken placeras dock sparsamt för att inte hindra flödet längs kajen.

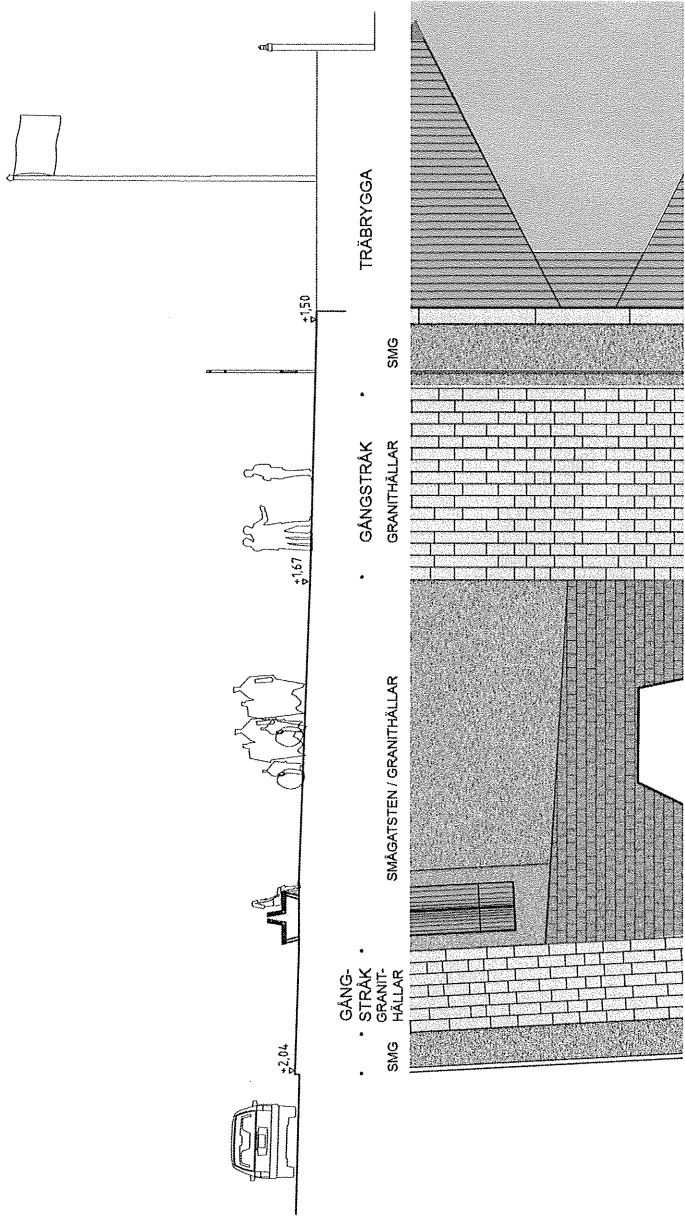
Uppläte/ser

Eftersom utrymmet på kajen är begränsat skall lös skyltning och reklam inte tillåtas på kajen. Information för t ex rederierna och museerna skall integreras i byggnaderna. Även försäljning av glass, kaffe och liknande ryms i byggnaderna och skall inte ske från tillfälliga stånd på kajen. Viss sparsam reklamplats för stadens informationstavla eller liknande kan tillåtas på den bredare gångbanan vid Handelsbanken.

- GÅTSTEN
- KÖRYTA ASFALT
- GRÄNITHALLAR LJUSA
- GRÄNITHALLAR MörKA
- NY BYGGNAD
- TEKNIKBANK
- SOFFA
- CYKELSTÄLL

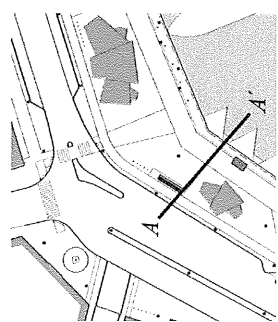
GÅNG-
STRÅK
GRANIT-
HALLAR
SMG

SMÅGÅTSTEN / GRANIT-HALLAR

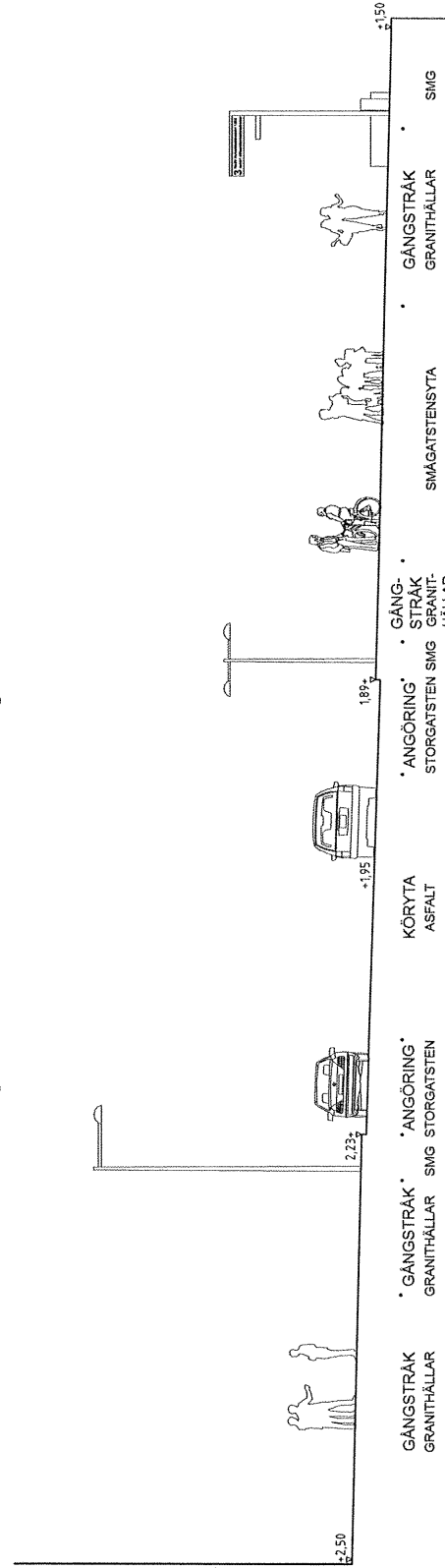
GÅNGSTRÅK
GRANIT-HALLAR
SMG

TRÄBRYGGA

Sektion och planusnitt AA' vid Strömma Kanalbolaget, skala 1:200

Orienteringsfigur

GRAND HOTEL

GÅNGSTRÅK
GRANIT-HALLAR
SMG

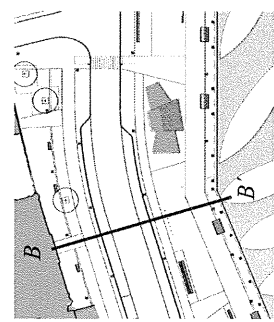
KÖRYTA
ASFALT

* ÅNGÖRING *
STORGÅTSTEN SMG

GÅNG-
STRÅK
GRANIT-
HALLAR
SMG

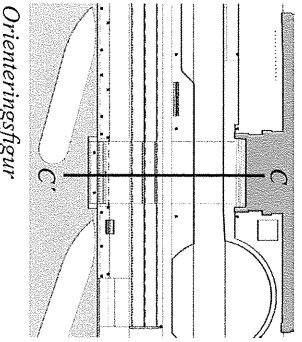
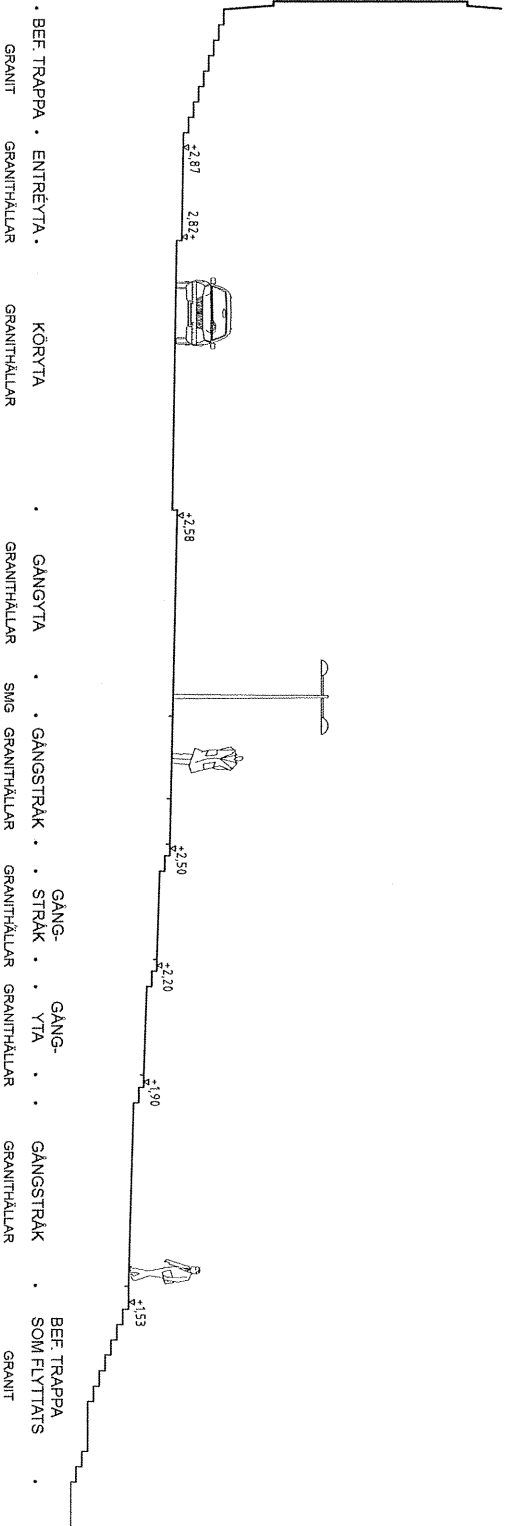
GÅNGSTRÅK
GRANIT-HALLAR
SMG

Sektion och planusnitt BB' vid Grand Hôtel, skala 1:200

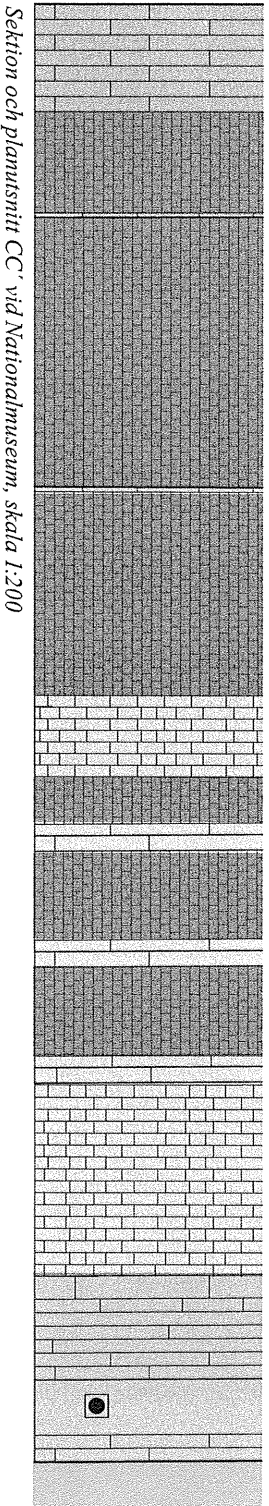

Orienteringsfigur

NATIONALMUSEUM

Orienteringsfigur

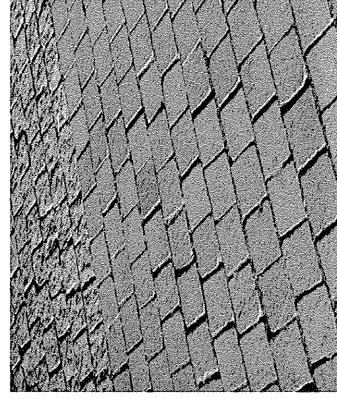
MATERIAL OCH MÖBLER

MARKMATERIAL

Markens beläggning är vald för att svara mot platsens dignitet. Granitsten av olika former används genomgående på kajen och de direkt anslutande gångbanorna. Även gatan framför Nationalmuseum föreslås bli stensatt.

Smågatsten utgör kajtorernas grundmaterial. Större och bredare ytor bägsätts, mindre ytor sätts i förband. Smågatsten skall vara mörkt grå med inslag av sten med ljusare kulör och olika röda nyanser.

Sågad smågatsten används på ytor runt byggnader där marken skall vara lättillgänglig, kulör skall vara samma som för övrig smågatsten. Sågad smågatsten sätts i förband.

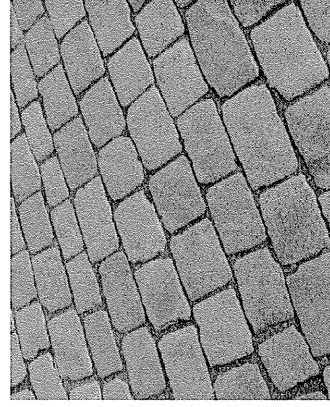

Exempel: Sågad smågatsten (närmast i bild) och vanlig smågatsten

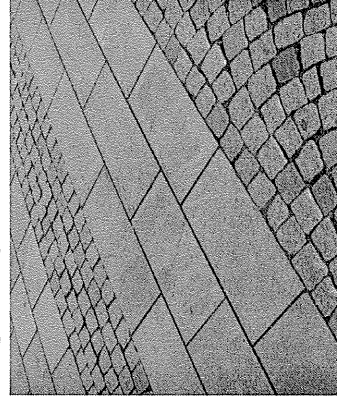
Storgatsten i angöringsfickor samt i gatan mellan Nationalmuseum och kajen skall vara återanvänd befintlig grå - grå-röd sten. Storgatsten sätts i förband med långsgående fogar tvärs korriktningen.

Sågad storgatsten vid handikappplatser skall vara av samma grå kulör som befintlig storgatsten. Platserna avgränsas av vit/ljus storgatsten.

Granithällar läggs med genomgående fog i längdriktningen i de långsgående gångstråken. I de tvärgående stråken läggs hällarna med genomgående fog tvärs gångriktningen.

Exempel: Storgatsten

Exempel: Granithällar i smågatstensyta

Granithällar skall vara av flammad just grå granit, typ Ävja eller likvärdig. Sten skall vara ca 30 cm bred, i fallande längder mellan 40 och 60 cm.

Komplettering av material och utrustning skall göras utifrån befintliga förhållanden och utifrån de principer och med samma material, ytbehandling och kulörer som beskrivs i detta program.

Kansten i gradångsteg skall vara 30 cm bred krysshannrad ljust grå granit typ Ävja eller likvärdigt.

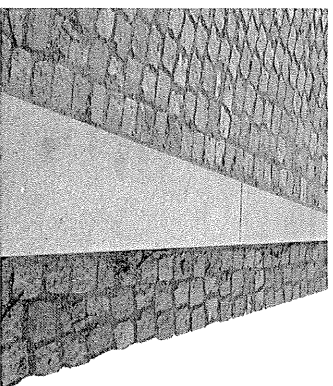
Kansten längs gatorna skall vara gradhuggen och fasad (GF1). Befintlig sten kan rengöras och återanvändas. Komplettering med ny sten skall alltid vara i samma kulör och med samma ytbearbetning som befintlig.

Trappsten skall vara krysshannrad ljust grå sten med kontrastmarkering av mörkare sten.

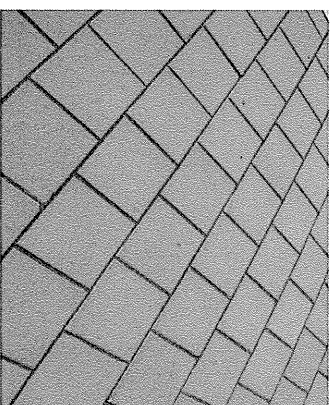
Betongplattor skall vara grå 35x35 cm. Vid övergångsställen och busshållplatser skall stadens standard för tillgänglighet följas.

MURAR

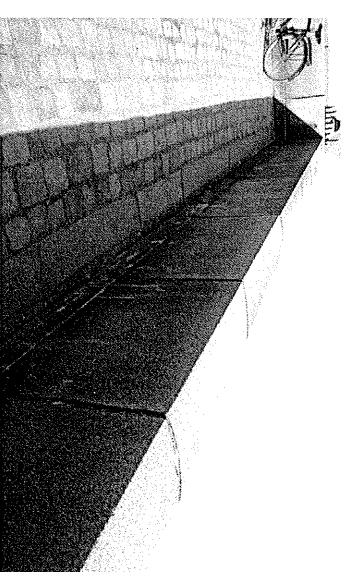
Nya och kompletterande murar på kajen skall vara av sten som liknar befintlig samt i övrigt ha ett utförande och en ytbearbetning som stämmer överens med befintlig mursten på kajen.

Exempel: Kansten i gradångsteg

Exempel: Betongplattor (35x35 cm)

Befintlig mur i kajens södra ände mot Skeppsholmen

MÖBLER OCH UTRUSTNING

Möblering på kajen samlas i tydliga stråk för att underlätta tydlighet och framkomlighet. Närmast kajen löper ett stråk med utrustning för rederiernas verksamhet. Längs gatan finns ett stråk med soffor, papperskorgar och cykelställ. Längs gångstråket nere på kajen placeras enstaka soffor.

Material i fasta möbler och utrustning skall vara gråmålat stål – plattstål eller fyrkantstål - i kombination med trä av ångad och oljad ask.

Teknikbänkar

Innehåller teknik till båtarna. De skall vara öppningsbara och består av ett plåtskal som kläs med trä. Klädsel av träribbor och ståldetaljer skall ha samma formspråk och kulör som Veksoesoffian. Träslag skall vara ångad oljebehandlad ask. Ståldetaljer skall ha grå kulör RAL 7012.

Räcken

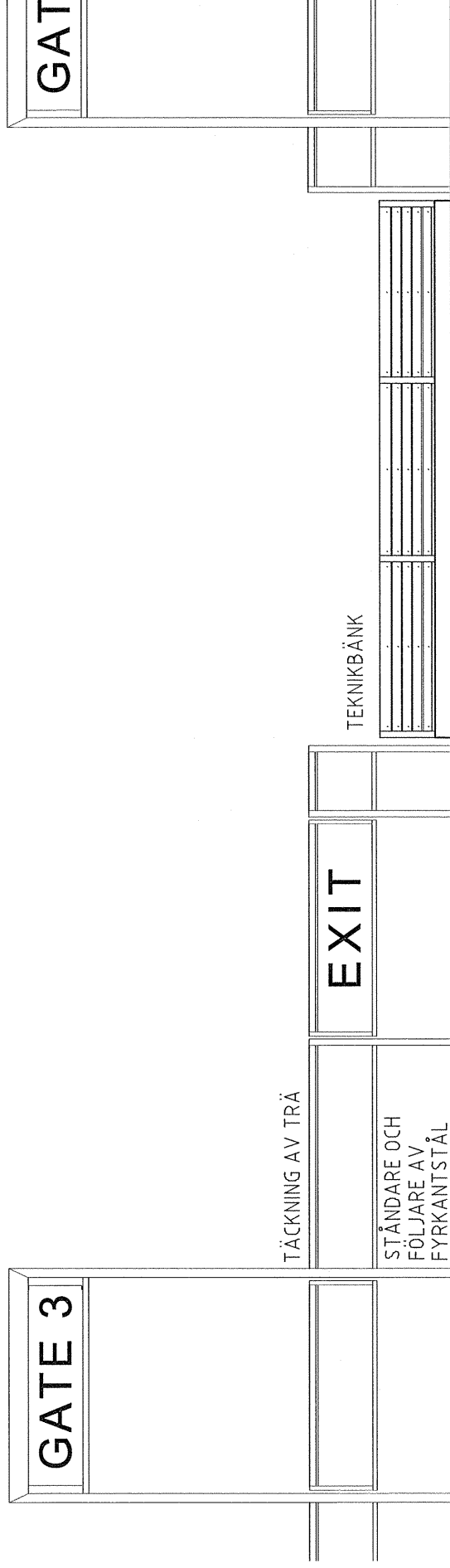
Strömmas och Waxholmsbolagets räcken och gater skall vara samma sort men anpassas och utformas enligt vardera bolags behov. Räcken skall samspela med soffor och teknikbänkar avseende utformning, material, dimensioner och kulör.

Räckena skall vara i fyrkantstål som lackas i grå kulör, RAL 7012. Den övre följaren får en täckning av trä. Träslag skall vara ångad oljebehandlad ask.

Gater

Strömmas gater med grindar och portik för utgång och ingång inordnas i räckets. Skyltar skall vara av lackerad aluminium med foliemontage eller liknande väl utformad skylt. Skyltar och marken vid gaterna belyses av lysrör som fästs inne i portikens överliggare.

Waxholmsbolagets gateskyltar utformas till en integrerad helhet med belysningsstolpar. Utförning av sådan skyltstolpe är under utredning.

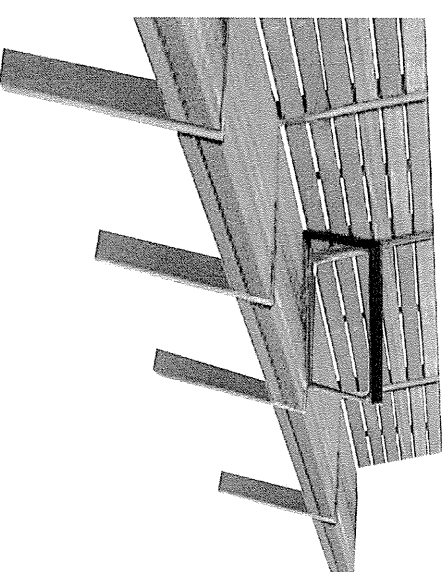
Räckesuppställning för Strömma Kanalbolaget

Soffor

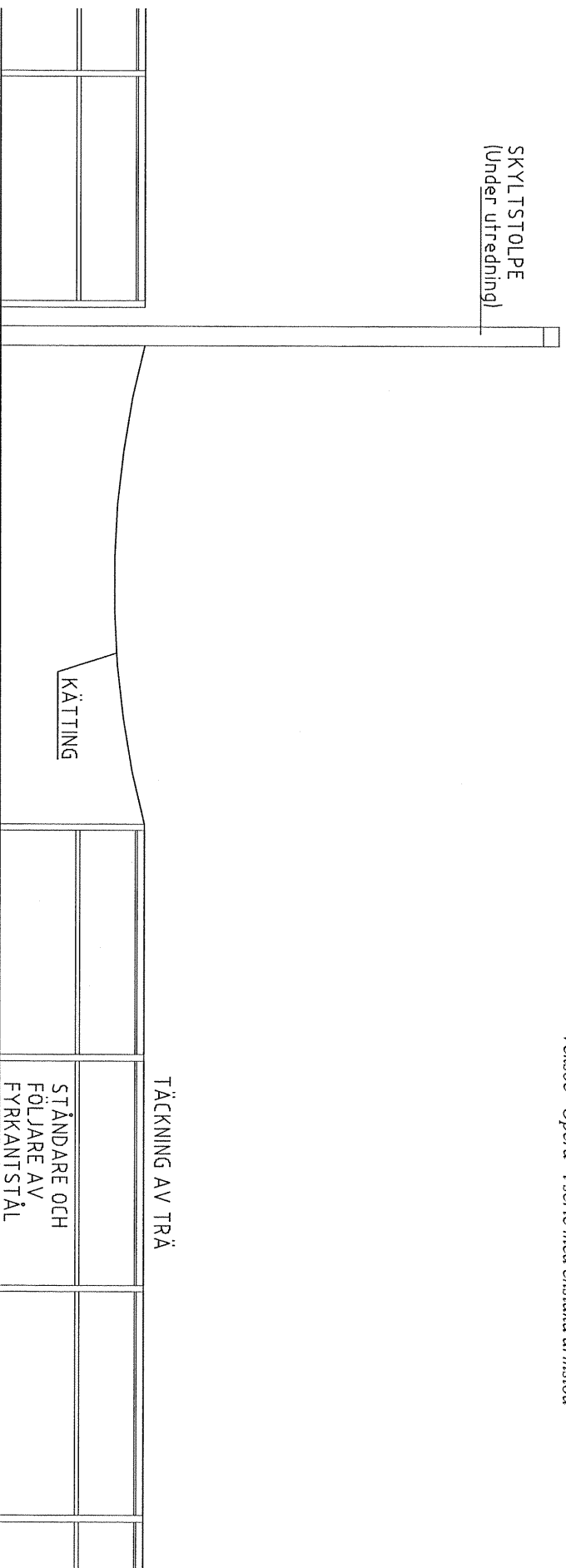
Sittplatser på kajen placeras i långa soffsektioner som underlättar orientering, förstärker karaktären av väntsal/terminal samt motverkar plöttrighet på kajen.

Veksoe "Opera" som kombineras i olika längder och förses med armstöd.

Stålderstjärter skall ha grå kulör RAL 7012. Träslag skall vara ångad oljebehandlad ask.

Veksoe "Opera" i serie med enstaka armstöd

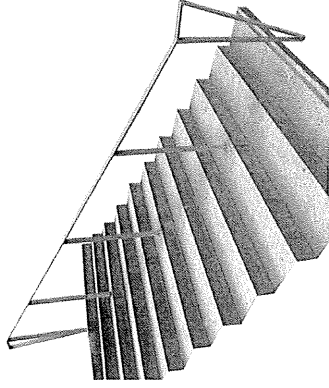
Räckesuppställning för Waxholmsbolaget

Handledare

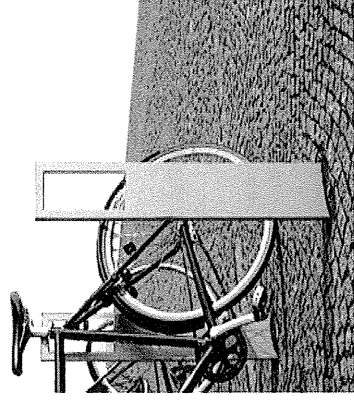
Enkel handledare av plattstål. Kulör skall vara grå, RAL 7012.

Cykelställ

Veksoe "Royal", med 250 mm hög öppning. Kulör skall vara grå, RAL 7012.

Exempel: Handledare av plattstål

Exempel: Cykelställ Veksoe "Royal" med 250 mm hög öppning

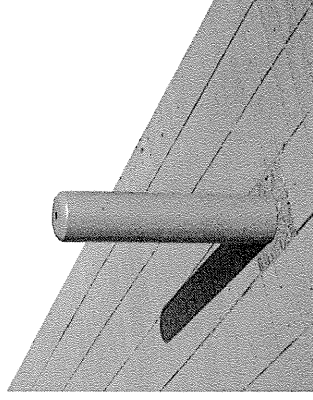
Pollare

Befintliga pollare i gränsen mot Museikajen är pollare av sten.

Pollare vid övergångsställe skall vara pollare av stål, Veksoe SP30, i aluminiumgrå kulör, RAL 9007.

Befintliga stenpollare mot Museikajen

Exempel: Pollare Veksoe SP30

Skråpkorgar

Garage, kulör skall vara grå, RAL 7012.

Sopsugsneckkast

Rak cylindrisk modell, diameter ca 50 cm, höjd lika räckle (90 cm). Kulör skall vara grå, RAL 7012.

Elskåp

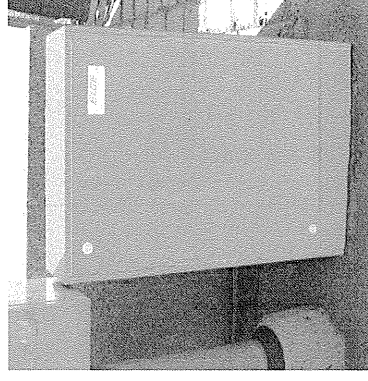
Kulör skall vara samma aluminiumgrå som för belysningsstolparna, RAL 9007.

Eluttag

Utformas som litet elskåp och placeras intill eller integreras i Waxholmsbolagets skyttstolpe. Skall ha samma kulör som stolpen.

Exempel: Skråpkorg garage 120 liter

Exempel: Elskåp i aluminiumgrå kulör

Skyltar

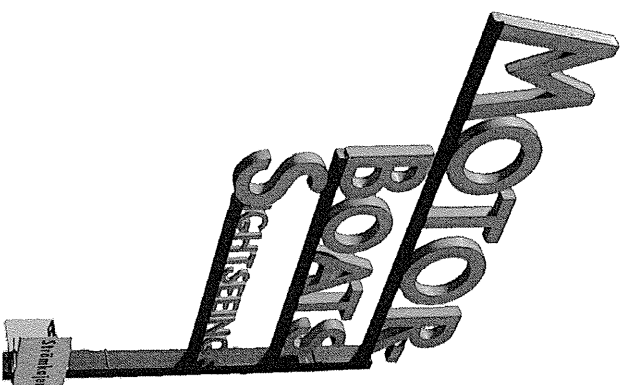
Informationsskyltar för rederiernas verksamhet och varumärken integreras i byggnaderna. Vissa fasadtor är avsedda för text och bild direkt på fasad och för digital skyltning. För att uppnå god orienterbarhet placeras skyltar så att informationen till passagerarna ges i rätt ordning. Därmed kan trängselsituationer minimeras och framkomligheten på kajen underlättas.

Exempel: Skyltning integreras i nya byggnader

På en belysningsmast vid Strömma monteras befintlig skylt med texten "Motorboat Sightseeing" i utskuren röd text.

Lösa skyltar på kajen skall inte förekomma.

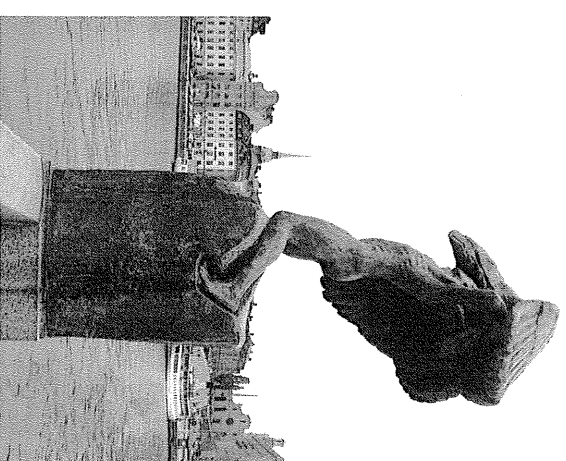

Befintlig skylt som återmonteras på ny belysningsmast

Skulptur

Carl Milles skulptur "Vingarna" är ett landmärke, placerad på en sockel vid kajens slut nedanför Nationalmuseum.

Reklamtailor, reklamtelefoner och försäljningsstånd skall inte förekomma på kajen. Vid behov kan utrymme ges för en reklamtaiva på den breda gångbanan vid Handelsbanken.

Skulptur "Vingarna" av Carl Milles

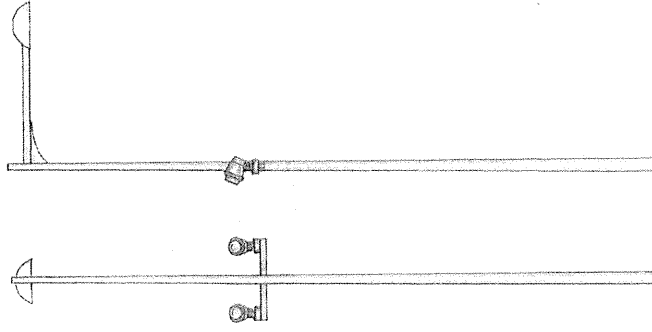
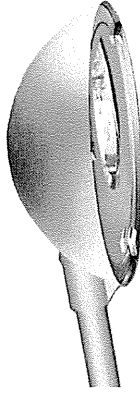
Belysning

Belysning längs gatorna samt ljussättning av vissa byggnader utförs enligt projektet "Nattljus".

Längs gatan:

Stolpe höjd 7 m, arm 1,2 m. Stolpar skall vara koniska. Kulör på stolpe och armatur skall vara aluminiumgrå, RAL 9007.

Armatur SitecoDL 500 Midi.

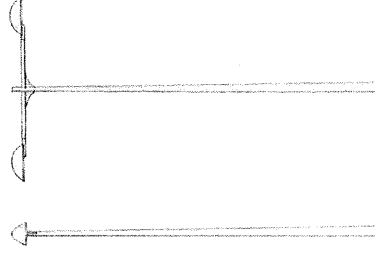
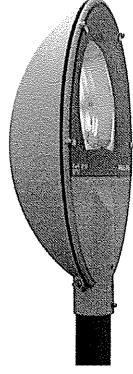
Exempel: Armatur SitecoDL 500 Midi

Stolpe h=7 m, arm 1,2 m

Längs gångstråk:

Stolpe höjd 4 m, dubbelarmar 0,5 m. Stolpar skall vara koniska. Kulör på stolpe och armatur skall vara aluminiumgrå, RAL 9007.

Armatur Philips Milewide Mini

Exempel: Armatur Philips Milewide Mini

Stolpe h=4 m, armar 0,5 m

Belysning vid Handelsbanken, Museiparken och Grand Hôtel skall vara Kungsslyktan på Sverigestolpe i gjutjärn från JOM.

Belysning längs kajen samordnas med gater och gateskyltar. Vid Strömma anordnas belysning med lysrör integrerade i gate-portiken. Vid Waxholmsbolagets del placeras specialutformad skyltstolpe med armatur vid gaterna. Stolpkulör skall vara grå, RAL 7012.

Allmän belysning kompletteras med fasadbelysning, strålkastare på master samt med interiör belysning i terminalbyggnaderna.

Exempel: Kungsslyktan från JOM

Kulörer

Byggnader och möbler på kajen skall ha slätskap i färgsättning och samspela med de kulörer som finns i omgivande miljö.

Byggnader på kajen ges en utsida i dov kulör som står i kontrast mot en ljusare interiör i trä. Kulören, aubergine eller liknande, skall ge en varm ton åt kajmiljön.

För räcken, stolpar, skräpkorgar, sopsugsnedkast samt för staldetaljer på soffor, bänkar och Strömmas bryggor föreslås en mellangrå kulör.

Belysningsstolpar för gatan och stålpollare vid övergångsställen kommer att få en aluminiumgrå kulör.

Förtöjningspollare för Waxholmsbolaget får en egen, ljusare, grå kulör.

Kulör byggnader

NCS S8505-R20B.

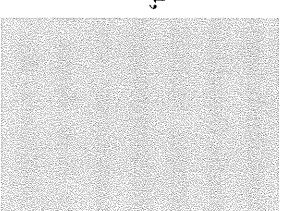
Kulör räcken, skräpkorgar, sopsugsnedkast mm.

RAL 7012.

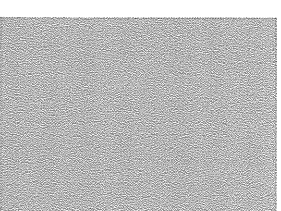
Kulör för belysningsstolpar gata, stålpollare vid övergångsställe

RAL 9007.

Kulör för förtöjningspollare vid Waxholmsbolaget

RAL 7042.

(Ej exakt färgåtergivning)

BYGGNADER

De nya terminalbyggnaderna på Strömkajen uppfyller såväl rederiernas önskemål på funktion och logistik som stadens önskemål om att få byggnader med en gestaltning som motsvarar dess placering i stadens finrum. Rederiernas närhet till båtarna är viktig, likaså att byggnaderna blir väl synliga och instruktiva för besökare. Service såsom varulager och miljöstation samt försäljningsfunktioner såsom glasskiosker och pressbyrå integreras i byggnaderna. På detta sätt erhålls en sammanhållen miljö på kajen och skräpighet undviks.

Närmast Strömbron placeras en ny byggnad för Strömma Kanalbolag innehållande biljettförsäljning och glasskiosk. För att underlätta flöden och göra plats för köbildningar till och från båtarna placeras denna byggnad öster om sitt befintliga läge. Waxholmsbolagets byggnad behåller sin placering utanför Grand Hôtel och innehåller biljettförsäljning, närlager, vänthall och pressbyrå. I anslutning till Waxholmsbolagets båt placeras en tredje byggnad, innehållande varulager och miljöstation. För att ge även denna byggnad en publik användning kompletteras den med möjlighet för caféverksamhet med uteservering samt en utsiktstrappa. Från trappan kan man ta den perfekta vykortsbilden av slottet eller sitta i eftermiddagssolen och njuta av utsikten mot Gamla Stan och Söders höjder.

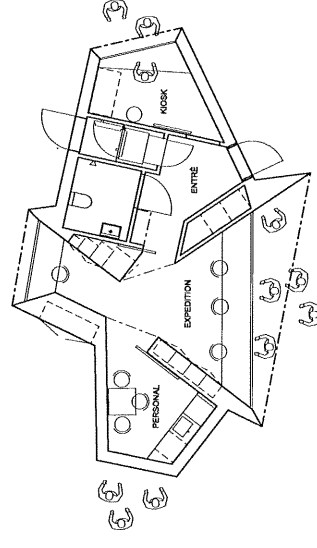
Rederiernas verksamhet består till stor del av funktioner som inte vill ha insyn från allmänheten. Byggnaderna är därför slutna, men med tydliga öppningar mot viktiga utblickar och möjligheter till genomblick mot såväl kaj som gata. Den konceptuella

grundformen är en 'tratt' som antingen öppnar sig mot ett håll, två håll eller är helt slutet. 'Trattarna' kombineras och byggs ihop för att möta de olika program som byggnaderna har. Varje byggnad blir unik, men bildar tillsammans en enhet bestående av flera 'trattar' som öppnar sig mot olika håll. Resultatet är byggnader utan baksidor fritt placerade på kajen likt skulpturer.

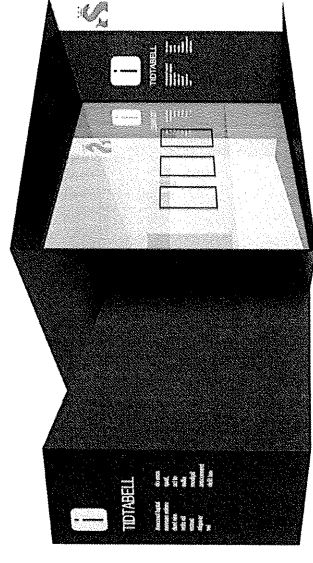
Byggnaderna utformas i ett och samma material för fasad och tak. Tack vare byggnadens konstruktion kan takrännor och stuprör undvikas för att ge ett skulpturalt och precist uttryck. Byggnadernas exteriöra form förstärks genom en utsida i dov kulör som står i kontrast mot en ljusare interiör i trä. Kulören, aubergine eller liknande ger en varm ton åt kajmiljön, utan att dominera den. Interiören i ljusare trä bidrar till en behaglig och trevlig inommiljö. Möbler och inredning integreras i samma träslag. Även utsiktstrappan bekläs med trä för ett behagligt material att sitta på.

Information gällande avgångar, rutter etc., appliceras direkt på de 'trattar' som är helt slutna och placeras så att den möter besökaren. I den tredje byggnaden, trappan, kan även mer allmän turistinformation kring Blasieholmen och Skeppsholmen integreras. Glaspartier vid öppningar till biljettförsäljning, vänthall och försäljning är indraget för varumärken och skyltning direkt på fasad.

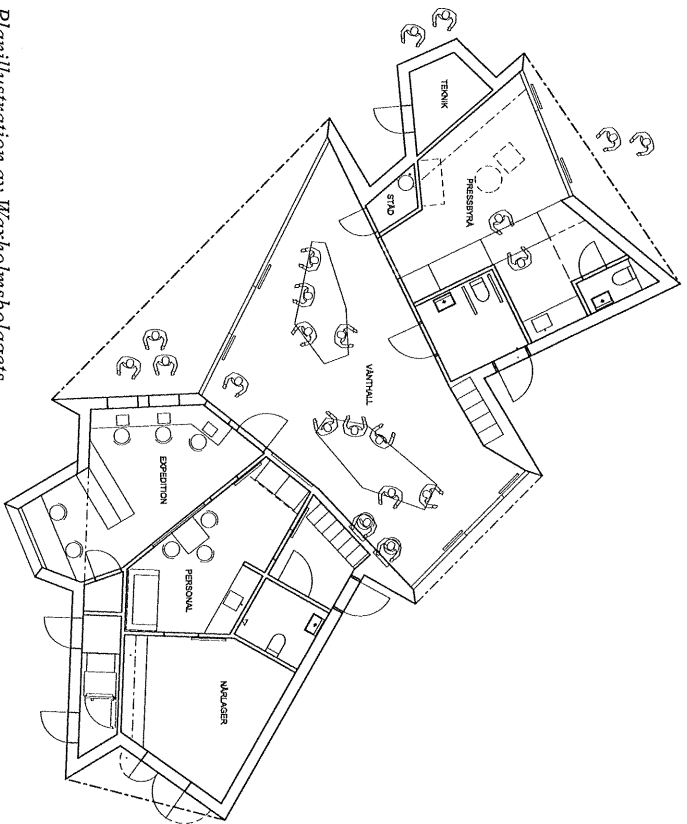
Natttid är interiören upplyst vilket gör att byggnaderna fungerar som lyktor på kajen. Sammantaget bildar de tre nya byggnaderna ett gemensamt uttryck för rederiverksamheten.

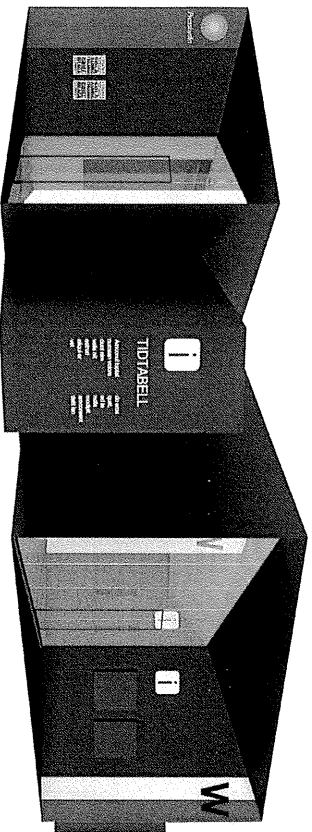
Planillustration av Strömma Kanalbolagets nya byggnad, skala 1:200.

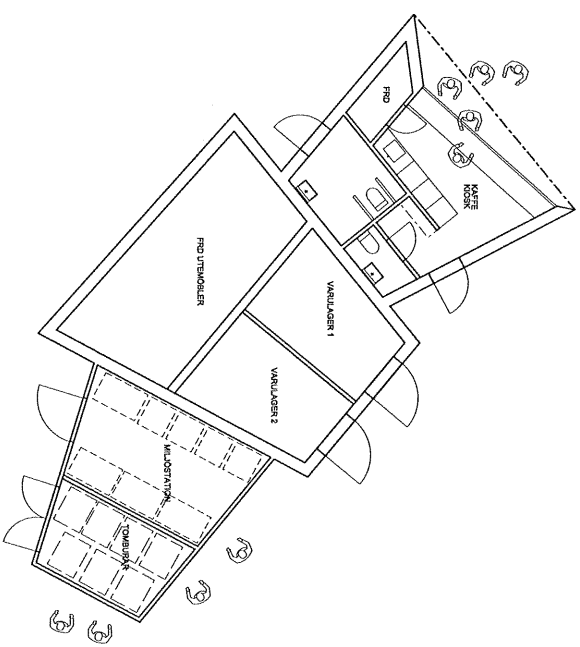
Vy av Strömma Kanalbolagets nya byggnad

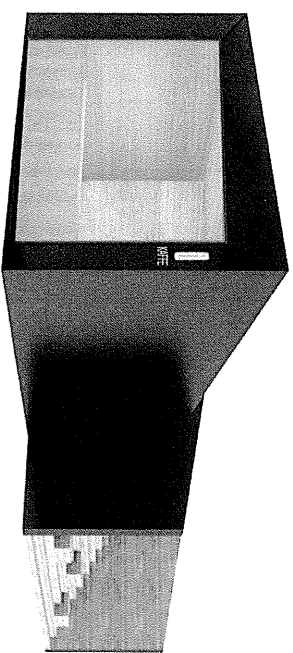
Planillustration av Waxholmsbolagets nya byggnad, skala 1:200.

Vy av Waxholmsbolagets nya byggnad

Planillustration av ny varulagerbyggnad, skala 1:200.

Vy av ny varulagerbyggnad

KAJ OCH BRYGGOR

Stenkajen

Stenkajen skall bibehålla befintlig karaktär. Den ombyggda kajen skall vara stenkädd. Den kläs med liknande sten och i liknande storlekar och förband som befintlig. För att ge ett levande och "autentiskt" intryck används sten av olika kulörer och varierande bredder. Stenen sätts i förband.

Kajens krönsten skall ha en bredd på 43 resp 67 cm med en höjd på 45 resp 54 cm.

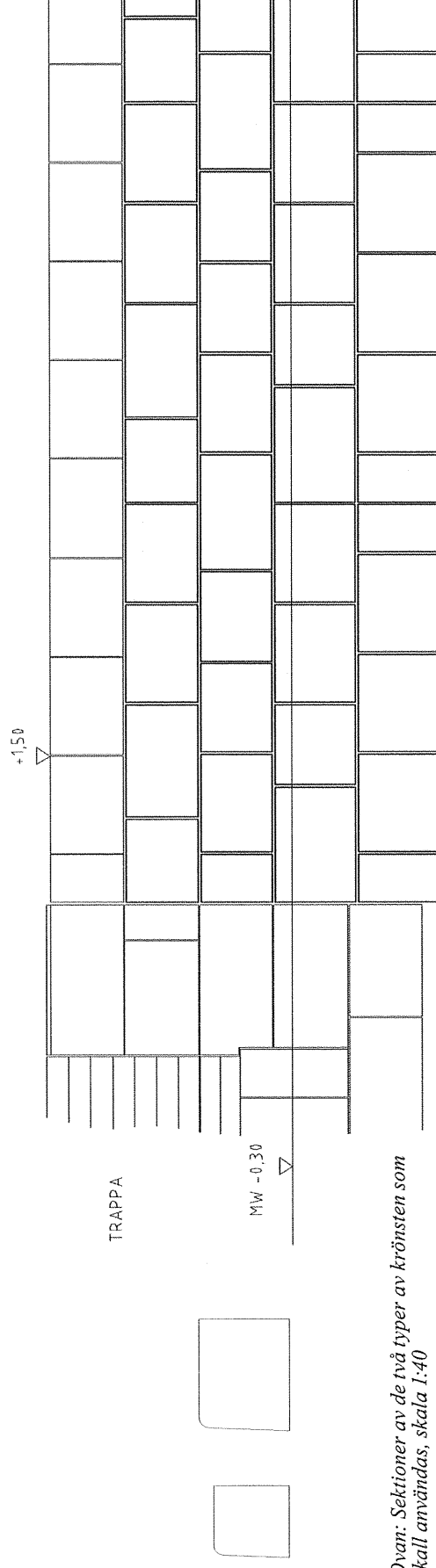
Befintlig sten rengörs och återanvänds i kajtrappan vid Nationalmuseum samt runt hörnet mot Skeppsholmsbron. Kajtrappan, som flyttas ut i samma mån som kajen breddas, återuppbyggs med den befintliga stenen. Den befintliga radielhuggna stenen används vid återuppbyggnaden av det rundade hörnet. Viss befintlig sten anpassas och används som passbitar.

All ny sten skall vara krysshamrad och ha avrundade hörn. Ny sten skall också utgöras av en blandning av sten med olika gråroda kulörer.

Fendrar

Kajen skyddas vid behov av fendrar typ Trellex marine protection. Vid komplettering skall samma mått och dimensioner som befintliga användas. De har en höjd på 1,2 m och skall placeras ca 10 cm nedanför kajkanten.

Vid framtida komplettering av sten används sten med samma kulör, ytbehandling och mått som befintlig.

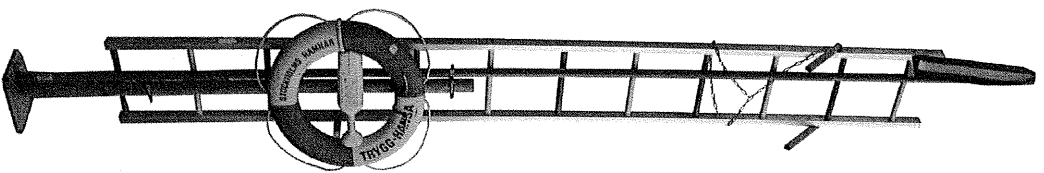

Ovan: Sektioner av de två typer av krönsten som skall användas, skala 1:40

Till höger: Utsnitt av den nya kajfasaden, skala 1:50

Stolpe med livboj (räddningskit)

Stolpe placeras ca 1 m från kajkant. Stolpen skall vara standardgalvaniserad.

Stolpe med livboj i standard-galvaniserat utförande

Förtöjningspollare

Pollare placeras på ett avstånd av 1 m från kajkant Kulör RAL 7042.

Flaggstänger

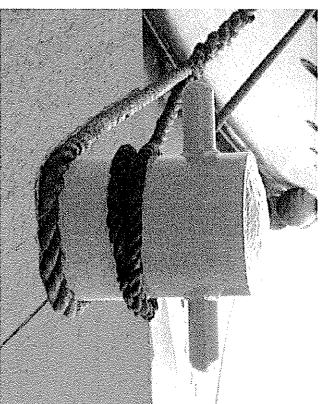
Waxholms flaggstänger placeras på kajen mellan räcke och kajkant.

Räddningsstegar

Placeras med cc ca 50 meter på kajens front.

Waxholmsbolagets flagga

Förtöjningspollare på kaj

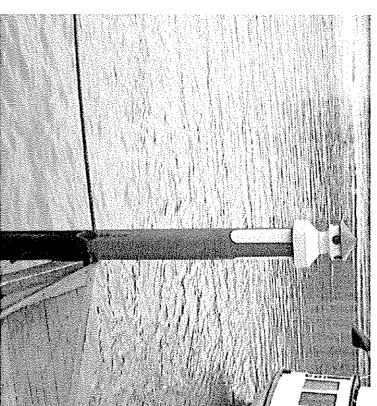
Träbryggor för Strömmas sightseeingbåtar

För att fungera logistiskt är bryggorna utformade som trianglar med en målad stålstoipe med reflex som avslut i triangelns spets. Slitplankor av impregnerad furu i 50x200 mm vilar på en stålkonstruktion.

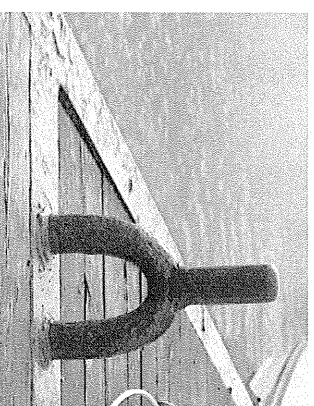
Räcken på brygga har samma utformning som räcke på kajen.

Förtöjningspollare på bryggor är en enklare sort än pollarna på kajen. kulör RAL 7012.

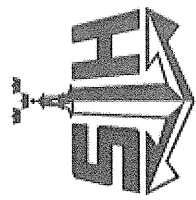
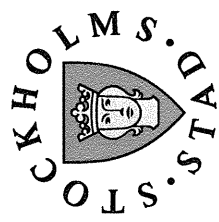
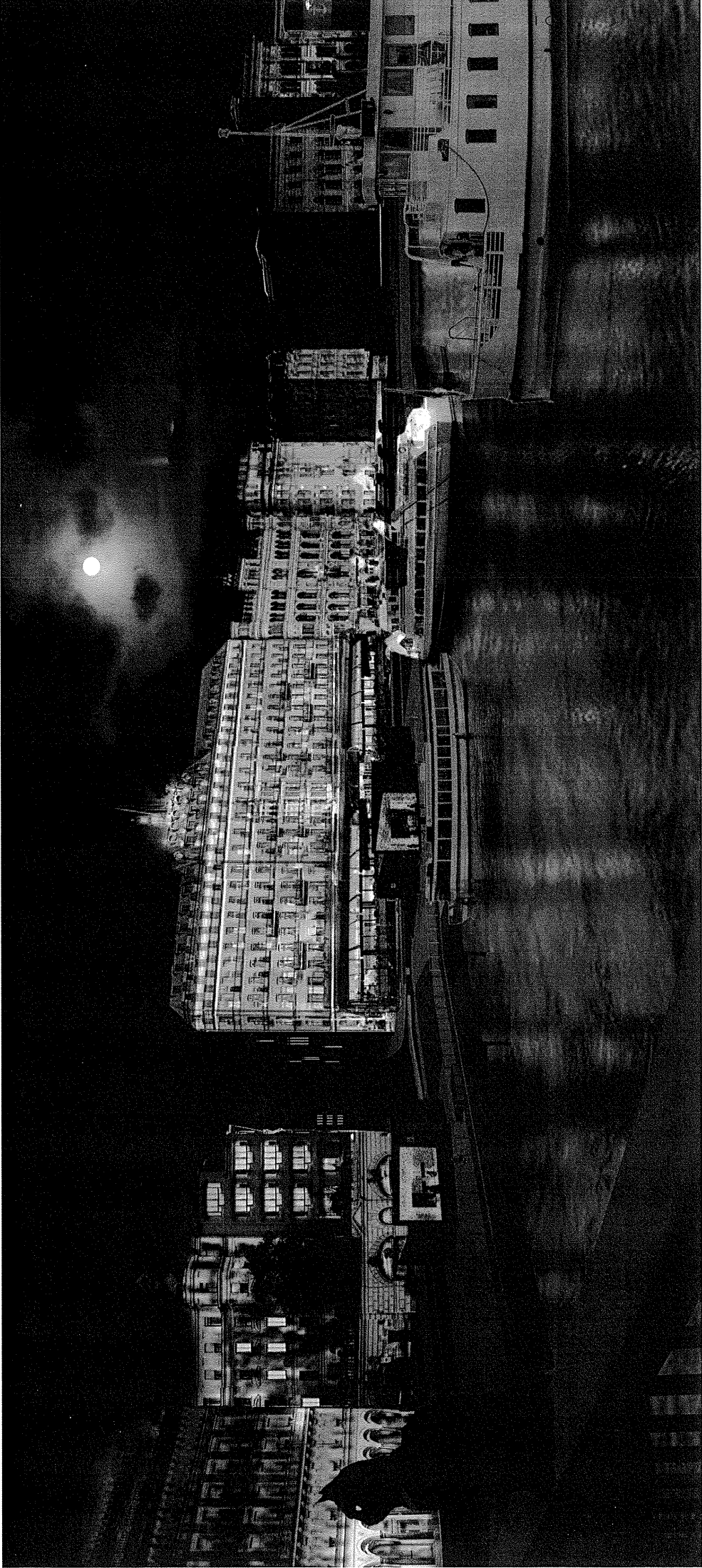
Flaggstång placeras vid räcket ungefär mitt på varje bryggotriangel.

Reflexstoipe

Förtöjningspollare på Strömma Kanalbolagets brygga

STOCKHOLMS HAMNAR